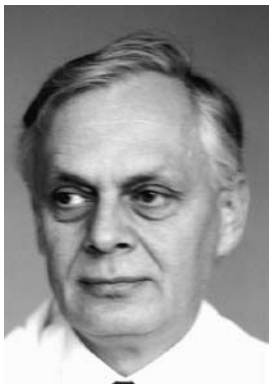

Prof. dr hab. Marek Zawirski

PROF. DR HAB. MED. ANTONI PRUSIŃSKI DOKTOR HONORIS CAUSA AKADEMII MEDYCZNEJ W ŁODZI

Profesor Antoni Prusiński urodził się 23 czerwca 1925 roku w Częstochowie, w rodzinie inteligenckiej o tradycjach patriotycznych, rodzice brali udział w III Powstaniu Śląskim, a po odzyskaniu niepodległości ojciec Profesora wykładał w Szkole Podchorążych Artylerii i napisał podręczniki z zakresu balistyki.

Profesor Prusiński wychował się w domu dziadka, znanego w Częstochowie lekarza społecznika, Wilhelma Mikulskiego. Rozpoczętą naukę w gimnazjum w Częstochowie przerwała wojna, a ze względu na niebezpieczeństwo ze strony okupanta, jakie groziło powstańcom śląskim rodzina Profesora przeniosła się na Wileńszczyznę, gdzie posiadała majątek ziemski, tam też Profesor został członkiem Armii Krajowej.

Po wojnie Profesor wraca do Częstochowy, gdzie dostaje z wyróżnieniem w 1947 roku

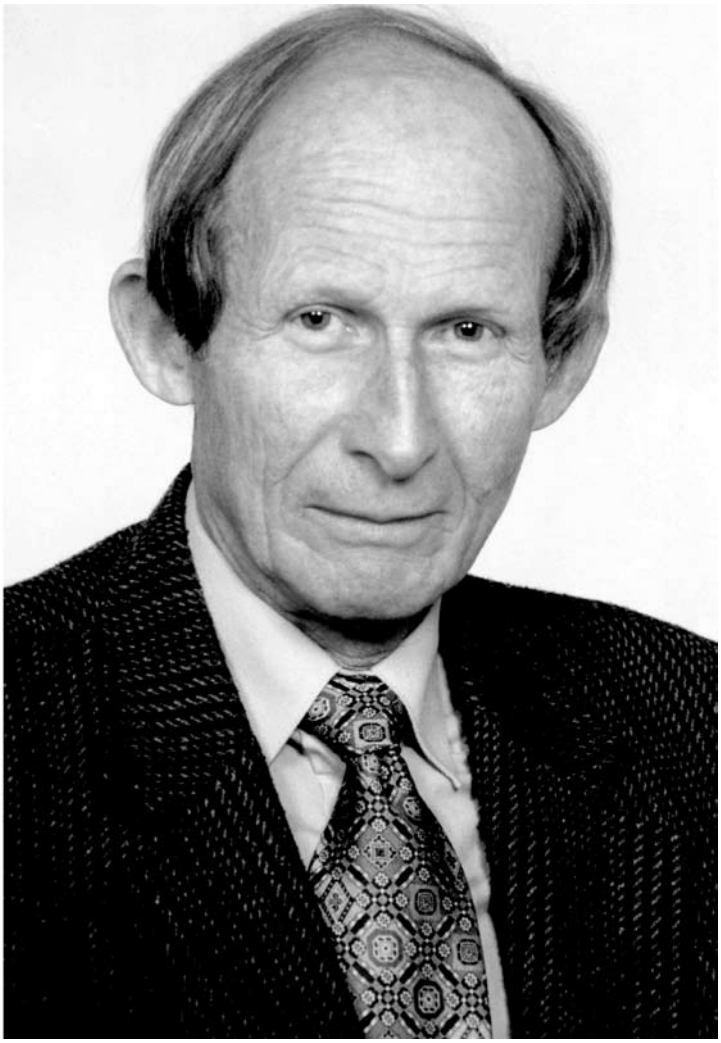

świadectwo dojrzałości i w tym samym roku rozpoczyna studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Łódzkiego, które kończy również z wyróżnieniem w 1952 roku, w powstałej w międzyczasie Akademii Medycznej w Łodzi.

Już w czasie studiów Profesor zainteresował się neurologią, uczestniczył w pracach Studenckiego Koła Naukowego przy Katedrze Neurologii stając się jego przewodniczącym. Ówczesny kierownik Katedry, wybitny neurolog polski profesor Eufemiusz Herman zwrócił uwagę na wybijającego się studenta i zaproponował Antoniemu Prusińskiemu, młodemu absolwentowi, pracę asystenta w Klinice Neurologii. Pod kierunkiem prof. Hermana uzyskał I i II stopień specjalizacji z neurologii, a w roku 1960, po obronie rozprawy doktorskiej „*Badania czynności wątroby i trzustki w nerwicach*", otrzymał stopień naukowy doktora nauk medycznych. W roku 1962 ukończył przewód habilitacyjny na podstawie pracy „*Polineuropatia cukrzycowa – badania kliniczne*". Za rozprawę tę otrzymał nagrodę wydziałową Polskiej Akademii Nauk w 1963 roku. Po przejściu profesora Hermana na emeryturę ówczesny docent Prusiński objął kierownictwo Katedry i Kliniki Neurologii, stając się nie tylko najmłodszym kierownikiem katedry w Uczelni, ale także najmłodszym szefem Katedry Neurologii w powojennej Polsce. Kierował Katedrą 33 lata i przeszedł na emeryturę w roku 1995, ale nadal prowadził aktywną działalność.

Profesor Prusiński wywodzi się ze szkoły prof. Hermana, który stale podkreślał genetyczną więź neurologii z interną. Idąc w ślady swojego znakomitego nauczyciela, wydał wspólną z nim książkę „*Zespoły neurologiczne w chorobach wewnętrznych*". W 1965 roku była to jedyna tego typu pozycja w Polsce i jedna z nielicznych w Europie, została ona później przetłumaczona na języki: rosyjski (PZWL) i niemiecki (Schattauer–Verlag). Sukces tego dzieła zachęcił ówczesnego docenta Prusińskiego do kontynuacji działalności wydawniczej – w sumie wydał 47 podręczników jako autor lub współautor.

Wracając do kariery zawodowej i nauczycielskiej, nie sposób nie wspomnieć o wielkim talencie dydaktycznym profesora Prusińskiego. Jego wykłady z neurologii cieszyły się bodaj największym zainte-resowaniem wśród studentów i lekarzy. W 1974 roku profesor Prusiński uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1983 tytuł i stanowisko profesora zwyczajnego. W 1997 r. Akademia Medyczna w Łodzi nadała mu tytuł doktora *honoris causa*. Profesor skupił wokół siebie zespół aktywnych i płodnych pracowników nauki. Pod jego kierunkiem

kilkadziesiąt osób uzyskało I i II stopień specjalizacji z neurologii, był promotorem 25 doktoratów i opiekunem 8 habilitacji. Trzech dalszych jego uczniów habilitowało się już po przejściu profesora Prusińskiego na emeryturę. W sumie 11 z jego uczniów zostało profesorami neurologii, jeden z nich, profesor Krzysztof Selmaj, objął po profesorze Katedrę Neurologii. Można śmiało powiedzieć, że profesor Prusiński stworzył własną szkołę neurologii.

Niecodzienny, obszerny dorobek naukowy Profesora Prusińskiego obejmuje około 450 prac, z tego 125 pozycji badawczych i klinicznych, 47 pozycji książkowych, 65 rozdziałów w książkach o zbiorowym autorstwie, 31 prac kazuistycznych, 72 prace poglądowe i 111 doniesień zjazdowych. Bardzo rozległe zainteresowania naukowe Profesora można podzielić na prace poświęcone leczeniu: bólów głowy, zawrotów głowy, chorób układu pozapiramidowego, udarów mózgu, kazuistyki rzadkich przypadków, chorób układu wegetatywnego, nerwic, neurologii przemysłowej, leczenia balneologicznego, orzecznictwa, skończywszy na pograniczu neurologii i interny. Niemal każdemu z wymienionych zainteresowań towarzyszyły publikacje książkowe cieszące się bardzo wysokim uznaniem wśród czytelników, nie tylko dlatego, że były najczęściej jedynymi nowoczesnymi pozycjami na rynku książek w Polsce, ale również za granicą.

Poza rozległą działalnością naukową Profesor Prusiński prowadził również ożywioną działalność organizacyjną, w latach 1972–1979 był prodziekanem ds. nauki Wydziału Lekarskiego. Zorganizował Sekcję Badań Migreny Polskiego Towarzystwa Neurologicznego i założył w 1999 roku Polskie Towarzystwo Bólów Głowy, którego jest honorowym prezesem. Od 1954 roku jest członkiem Polskiego Towarzystwa Neurologicznego, w latach 1980-1990 był jego wiceprezesem, a w okresie 1990–1995 prezesem, obecnie jest członkiem honorowym tego Towarzystwa. Od 1980 roku jest członkiem Komitetu Nauk Neurologicznych PAN, a od 5 kadencji członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Ty-tułów Naukowych. Ważny element działalności stanowi udział w redagowaniu czasopism naukowych. Aktualnie jest redaktorem naczelnym dwóch czasopism: *Neurologia Praktyczna* i *Vertigo - profil*. Był redaktorem i

założycielem czasopism *Migrena* oraz *Vertigo*, był lub jest członkiem komitetów redakcyjnych licznych czasopism polskich i zagranicznych: *Cephalalgia*, *Headache Quarterly*, *News in Headache*, *Functional Neuerology*, *Journal of Neurololgical Sciences* (organ światowej Federacji Neurologii), *Neurologia i Neurochirurgia Polska*, *Terapia i Leki*, *Nowa Klinika*, *Ból*, *Sen*, *Udar Mózgu*, *Postępy Psychiatrii i Neurologii*, *Diabetologia Polska* i *Balneologia Polska*.

Działalność na forum międzynarodowym to nie tylko czynny udział w ponad 50 kongresach i sympozjach we wszystkich częściach świata, nie tylko liczne publikacje w czasopismach międzynarodowych i udział w komitetach redakcyjnych międzynarodowych czasopism, ale także członkostwo w Towarzystwach Neurologicznych. Profesor Prusiński należał do grupy założycieli International Headache Society (IHS) i European Headache Federation, będąc przez szereg lat członkiem zarządu obu tych Towarzystw. Należał do Komitetu Klasyfikacyjnego IHS, który opracował w 1988 roku pierwszą, ogólnie zaakceptowaną obszerną klasyfikację bólów głowy. Był szczególnie czynny w udostępnianiu polskim czytelnikom czołowych podręczników z medycyny i neurologii jako redaktor naukowy tłumaczeń: *Merrck Manual*, *Neurologie* autorstwa M. Mumenthalera, Adams and Victor's *Manual of Neurology*, *Neurology in Clinical Practice* Bradley'a, Harrison's *Interna medicine*.

Wyjątkowa aktywność Profesora Prusińskiego została dostrzeżona i doceniona nie tylko przez władze Uczelni; świadczą o tym liczne odznaczenia między innymi: Krzyż Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, tytuł Zasłużonego Nauczyciela, Odznaka Wzorowego Pracownika Służby Zdrowia, Odznaka Miasta Łodzi, Medal Edukacji Narodowej, Medal im. Mikołaja Kopernika PAN oraz tytuł doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Łodzi (...).

W życiu prywatnym Profesor Prusiński jest kochającym synem, mężem, ojcem i dziadkiem, o czym najlepiej świadczą dedykacje w napisanych przez Profesora książkach, jest zapalonym turystą, znawcą malarstwa, poezji i muzyki poważnej, ponadto kolekcjonerem. W napisanych z okazji 50-lecia pracy zawodowej wspomnieniach profesorowie: Teofan Domżał, Wojciech Kozubski i doktor habilitowany Jacek Rożniecki, piszą o Profesorze jak o najlepszym przyjacielu, znakomitym mistrzu i niesłychanie życzliwym człowieku. Wiem z własnych kontaktów z Profesorem, że jest to najszczersza prawda.

W opracowaniu wykorzystałem, poza osobistą znajomością Profesora Antoniego Prusińskiego i jego życiorysem, duże fragmenty publikacji doktora Aleksandra Niewodniczego: „Prof. dr hab. med., dr h.c. Antoni Prusiński". *Migrena* 2003 nr 1 s.4–9 i profesorów: Wojciecha Kozubskiego: „Profesor". Tamże s. 10-11 i Teofana M. Domżała: „O Profesorze Antonim Prusińskim-refleksje własne z okazji Jubileuszu". Tamże s.11-14; oraz doktora habilitowanego Jacka Rożnieckiego: „Mistrz". Tamże s. 14–16.